

Thema
Circulariteit
Duurzame mobiliteit
Energie
Gezondheid
Klimaatadaptatie

Type
Kader van wet- en regelgeving
Lopende initiatieven binnen Utrecht Region
Lopende initiatieven buiten Utrecht Region
Relevante ontwikkelingen

Thema	Type	Titel	Beschrijving
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Grondstoffenakkoord (2017)	Intentievereenkomst om te komen tot transitieagenda's voor de Circulaire Economie. Het Grondstoffenakkoord bevat afspraken van de Rijksoverheid met andere partijen over maatregelen om de transitie naar de circulaire economie te versnellen.
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021	De Integrale Circulaire-Economie Rapportage (ICER) van het PBL geeft de stand van zaken weer van de overschakeling naar circulaire economie, en bevat handreikingen voor de transitie naar een circulaire economie.
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Ladder van Lansink	Dit is een standaard op het gebied van afvalbeheer. De standaard is genoemd naar de Nederlandse politicus Ad Lansink, die in 1979 in de Tweede Kamer een motie voor deze gewenste werkwijze rondom afvalbeheer indiende. Trede 1: preventie Het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen of beperkt. Trede 2: producthergebruik Ook wel circulair slopen genoemd. Oude producten worden hergebruikt voor de creatie van gelijkwaardige producten Trede 3: recycling (materiaalhergebruik) Stoffen en materialen waaruit een product bestaat worden na gebruik van het product opnieuw gebruikt. Trede 4: verbranding met energierugwinning Trede 5: verbranding als vorm van verwijdering Trede 6: storten
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Nederland circulair in 2050 (2016)	In het Rijksbrede programma Nederland Circulair in 2050 schetst het kabinet hoe we onze economie kunnen ombuigen naar een duurzame, volledig circulaire economie in 2050. Het programma omschrijft wat nodig is om zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan.
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	R-ladder	Aan de hand van de R-ladder kan de mate van circulariteit van een product of strategie bepaald worden. Hoe hoger op de ladder hoe meer circulair. De tredes zijn: R1: Refuse & Rethink R2: Reduce R3: Reuse R4: Repair, Refurbish, Remanufacture en Repurpose (repareren, opknappen, reviseren en hergebruiken) R5: Recycle R6: Recovery (energieterugwinning)
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Transitieagenda Circulaire Bouweconomie (2018)	De Transitieagenda Circulaire Bouweconomie beschrijft de strategie om tot een circulaire bouweconomie te komen in 2050 en bevat de Agenda voor de periode 2018-2021. Deze Agenda is opgesteld door een transitieteam van experts uit wetenschap, overheid en marktpartijen. Het in januari 2017 gesloten Grondstoffenakkoord is leidend voor de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie. Het team bouwt voort op het werk van de SER, gericht op een circulaire economie en op het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050'. De Transitieagenda sluit aan op 'De Bouwagenda', die een strategie en aanpak beschrijft om de bouwsector te versterken en Nederland toekomstbestendig te maken.
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023 (2019)	Het uitvoeringsprogramma geeft vorm aan de overgang naar een circulaire economie in de jaren 2019 tot en met 2023.
Circulariteit	Lopende initiatieven binnen Utrecht Region	Betonconvenant	Op 10 mei 2017 is het betonconvenant door 16 Utrechtse gemeenten getekend. Hiermee nemen gemeenten in de provincie Utrecht deel aan een regionale aanpak van het Netwerk Betonketen met overheden, bouwers, slopers, recyclers en betonleveranciers. Zo streven ze per direct naar 100% hergebruik van vrijkomende grondstoffen en naar toepassing van minimaal 30% hergebruikt beton in nieuw beton in 2020. Om de CO2-uitstoot te verminderen is het streven een reductie te bereiken van 30% in 2020.

Circulariteit	Lopende initiatieven buiten Utrecht Region	Groene betoncentrale	<p>In de gemeente Almere staat een betoncentrale die onder meer afgedankt beton en plantvezels gebruikt voor de productie van nieuw beton. Bij deze nieuwe centrale is een reeks innovaties voor verregaande energiebesparing en duurzaamheid doorgevoerd.</p> <p>De nieuwe betoncentrale is een breuk met de traditionele manier van betonproductie, die nog afhankelijk is van de aanvoer van zand, grind en cement. Door het op grote schaal gebruiken van betongranulaat (gerecyclede stukjes betonpuin, geschikt voor hergebruik) is een heel groot deel van de transportbewegingen voor de aanvoer van de traditionele grondstoffen niet meer nodig. Het betongranulaat komt namelijk allemaal uit de grootregio Almere en de rest van de provincie.</p>
Circulariteit	Lopende initiatieven buiten Utrecht Region	Platform CB'23	Platform CB'23 wil bouw-breed partijen met circulaire ambities met elkaar verbinden, zowel in de GWW-sector als in de woning- en utiliteitsbouw. Het streven is om vóór 2023 nationale, bouwsector-brede afspraken op te stellen over circulair bouwen.
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	Cirkelstad: Nieuwe spelregels. Convenant 'Samen Versnellen'	<p>Cirkelstad werkt samen met veel partners. Aan de publieke kant het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en de vier grote steden en aan de private kant BAM, Dura Vermeer, Synchroon, Van Wijnen en Volker Wessels.</p> <p>Samen met het ministerie van BZK lanceerde deze groep het convenant 'Samen Versnellen', dat onder het motto het 'nieuwe normaal' werkt richting circulair bouwen in 2023.</p>
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	Duurzaam slopen	Een gebouw volgens trede 2 van de ladder van Lansink demonteren t.b.v. hergebruik van de materialen.
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	Houtbouw / Biobased bouwen	<p>Het gebouw als CO2-opslag in plaats van bron van uitstoot.</p> <p>Een biobased gebouw bestaat doorgaans uit een draagconstructie van hout met wanden en daken die bestaan uit hout met natuurlijke isolatieplaten. Houtskeletbouw (HSB) is de traditioneel de meest toegepaste houtbouwmethode. De laatste jaren zijn massieve houtbouwmethoden zoals CLT of DLT sterk in opkomst. Andere methoden voor biobased bouwen zijn (prefab) HSB met stro of met kalkhennep.</p>
Circulariteit	Kader van wet- en regelgeving	NMD	De Rijksoverheid heeft de Nationale Milieu Database (NMD) ontwikkeld, om de milieuprestaties van nieuwe gebouwen in kaart te brengen. Ze willen hiermee een eenduidig calculatiemodel in het leven roepen. De database verzamelt milieudata van bouwproducten. De methode is gebaseerd op de levenscyclusanalyse van een bouwproduct.
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	LCA	Een Life Cycle Analysis (LCA) is een tool om te laten zien wat de totale milieubelasting is van een product gedurende de gehele levenscyclus. De levenscyclus beslaat het gebruik van grondstoffen, productie, transport, gebruik en afvalverwerking. Bij duurzaam en circulair bouwen spelen de milieukosten van bouwmaterialen een cruciale rol.
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	Materialenpaspoort	In een materialenpaspoort wordt vastgelegd welke materialen er waar in een object zitten, de hoeveelheid en waarde van de materialen. Het gebouw wordt hierdoor een materialendepot. Ook kan er onderhouds- en demontage-informatie in worden opgeslagen.
Circulariteit	Relevante ontwikkelingen	Recyclebeton	Beton geproduceerd met een percentage uitgezeefd granulaat van het betonpuin dat gestort wordt.
Duurzame mobiliteit	Kader van wet- en regelgeving	Beleidsregels verkeersbesluit opladen elektrische voertuigen Amersfoort	Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amersfoort houdende regels omtrent de laadinfrastructuur van elektrische voertuigen.
Duurzame mobiliteit	Kader van wet- en regelgeving	Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III)	<p>De EPBD III geeft een verplichting voor het aanleggen van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen in de private gebouwde omgeving. De projectontwikkelaar dient in de voorbereidende fase af te stemmen met de opdrachtgever over de eisen en wensen ten aanzien van de laadinfrastructuur bij de parkeergelegenheid van het (woon)gebouw.</p> <p>Bij woongebouwen met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein moet voor elk parkeervak leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor de aanleg van laadpunten. Dit geldt voor nieuwe woongebouwen en voor bestaande woongebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd.</p> <p>Bij utiliteitsgebouwen met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein moet minimaal 1 oplaadpunt voor de hele parkeergelegenheid worden aangelegd. Ook moet er leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor 1 op de 5 parkeervakken. Dit geldt voor nieuwe utiliteitsgebouwen en voor bestaande utiliteitsgebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd.</p>
Duurzame mobiliteit	Kader van wet- en regelgeving	Nationale Agenda Laadinfrastructuur	<p>Eén van de afspraken uit het Klimaatakkoord is dat alle nieuwe auto's vanaf 2030 elektrisch zijn. Daardoor komt er een toename in de laadbehoefte van elektrische personenauto's, elektrische bussen, bestelauto's, vrachtwagens, binnenvaartschepen en light electric vehicles (LEV's). Om straks overall, makkelijk en slim te kunnen laden is een goede laadinfrastructuur nodig.</p> <p>De Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) beschrijft de gemaakte afspraken en activiteiten. De NAL ondersteunt de regio's met het lokaal (door)ontwikkelen van een toereikend en toekomstbestendig laadinfrastructuur. Doel is om elektrisch rijden van personenauto's tot vrachtvervoer en binnenvaart mogelijk te maken.</p>

Duurzame mobiliteit	Kader van wet- en regelgeving	Utrecht laadt op voor 2030	Strategisch plan laadinfrastructuur gemeente Utrecht. Het uitgangspunt is stroomzekerheid. Bewoners hoeven niet langer zelf een laadpaal aan te vragen. Er wordt een nieuwe laadpaal geplaatst als blijkt dat de overige laadpunten in de buurt te vaak bezet zijn.
Duurzame mobiliteit	Lopende initiatieven binnen Utrecht Region	City Deal elektrische deelmobiliteit	De City Deal 'elektrische deelmobiliteit in stedelijke gebiedsontwikkeling' is een driejarig programma (2018-2021), waarbij de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, provincie Zuid-Holland, de zeven steden en grote private partijen samen ervaring gaan opdoen met het delen van elektrische auto's in combinatie met door woningen opgewekte zonne-energie. Door de opgedane kennis te delen, kunnen innovaties vervolgens voor meer bouwprojecten in Nederland worden ingezet.
Duurzame mobiliteit	Lopende initiatieven binnen Utrecht Region	Meer ruimte voor deelmobiliteit in Utrecht	Aangenomen aanpassing van de APV van gemeente Utrecht waardoor de gemeente het aanbod van deelmobiliteit in het voorjaar van 2021 kan uitbreiden. Naast deelfietsen, bakfietsen en deelauto's komt er ruimte voor elektrische deelfietsen en deelbromfietsen.
Duurzame mobiliteit	Relevante ontwikkelingen	Groei elektrisch wagenpark	1 op de 3 nieuwe auto's in NL is een elektrische auto.
Duurzame mobiliteit	Relevante ontwikkelingen	Waterstof voor mobiliteit	Rijden op waterstof is met name interessant voor zware voertuigen en voor voertuigen die langere afstanden moeten afleggen. De ambitie in het Klimaatakkoord (open in nieuw venster) (verwijst naar een andere website) is om in 2025 50 waterstof tankstations operationeel te hebben om 15.000 waterstofauto's te voorzien van brandstof.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	BENG-eisen	Voor alle nieuwbouw geldt dat aanvragen van de omgevingsvergunning vanaf 1 januari 2021 moeten voldoen aan de eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG). BENG geldt als een minimaal eisenpakket voor het jaarlijks gemiddeld energieverbruik van een woning. In deze eisen is een maximale energiebehoefte per m ² vastgelegd (BENG 1), een maximaal fossiel energiegebruik vastgelegd (BENG 2) en een minimaal aandeel (%) duurzame energie vastgelegd (BENG 3).
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Bouwbesluit	Het Nederlandse Bouwbesluit is een verzameling bouwtechnische voorschriften waaraan alle nieuwbouw-gebouwen en elke verbouwing minimaal moet voldoen, bijvoorbeeld aan woningen, kantoren, winkels en ziekenhuizen.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	BREEAM	BREEAM is een afkorting van Building Research Establishment Environmental Assessment Method en is een duurzaamheidskeurmerk voor het realiseren van duurzame gebouwen met minimale milieu-impact. Sinds 2009 worden de beoordelingen uitgevoerd. Het is bruikbaar als instrument voor overheden, projectontwikkelaars, corporaties, adviseurs, vastgoedbeleggers en opdrachtgevers. De Nederlandse versie werd ontwikkeld en wordt beheerd door de Dutch Green Building Council (DGBCC). Beoordeling vindt plaats op de onderdelen: - management - gezondheid en welzijn - energie - water - transport - materialen - afval - landschap en ecologie - vervuiling
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Energielabel	Een energielabel geeft aan hoe energiezuinig een gebouw is en welke energiebesparende maatregelen nog mogelijk zijn. De energielabelklasse wordt bepaald op basis van het primair fossiele energiegebruik, uitgedrukt in kilowattuur per vierkante meter per jaar (kWh/m ² .jr). Bij de verkoop, verhuur en oplevering van woningen is een geldig energielabel verplicht.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Energiregistratie- en bewakingssysteem (EBS)	Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen om energiebesparende maatregelen te nemen. Dit is de zogenaamde energiebesparingsplicht. Het EBS is een van de maatregelen van deze plicht. Het EBS staat sinds 1 januari 2018 in 6 erkende maatregelenlijsten voor de volgende bedrijfstakken: gezondheidszorg- en welzijnzorginstellingen, kantoren, onderwijsinstellingen, sport en recreatie, hotels en restaurants en detailhandel. Het EBS bestaat uit slimme meters en activiteiten. Elk jaar dient een rapportage en analyse gemaakt te worden over het functioneren van de klimaatinstallatie.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III)	Deze richtlijn heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, waardoor het energiegebruik daalt. De EPBD III is gericht op organisaties en personen die op het terrein van de gebouwde omgeving actief zijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om woningcorporaties, gebouweigenaren, huurders, technische dienstverleners, bouwbedrijven, etc. De maatregelen uit de EPBD III zijn onderverdeeld in 3 thema's: Systemeisen technische bouwsystemen, Technische keuringen verwarmings- en airco-systemen en Laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	EPC-score	De Energieprestatiecoëfficiënt (EPC) is een index die de energetische efficiëntie van nieuwbouw aangeeft. Is per 1 januari 2021 vervangen door BENG-eisen.

Energie	Kader van wet- en regelgeving	GPR-score	GPR Gebouw brengt de duurzaamheid van gebouwen in kaart door middel van rapportcijfers op basis van vijf thema's. Deze thema's zijn energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Op deze thema's kunnen minimale scores (1 t/m 10) worden geëist. Een 6 in GPR Gebouw staat gelijk aan minimale eisen uit Bouwbesluit 2012. Het resultaat uit een GPR-gebouw kan gebruikt worden als input voor het thema materialen van BREEAM-nl.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Klimaatakkoord	Het klimaatakkoord is een verzameling van maatregelen die het kabinet-Rutte III in juni 2019 aankondigde, met als doel de uitstoot van koolstofdioxide te verminderen en zo de Nederlandse bijdrage aan wereldwijde klimaatverandering te beperken.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	MPG-score	De MilieuPrestatie Gebouwen (MPG) is bij elke aanvraag voor een omgevingsvergunning verplicht. De MPG geeft aan wat de milieubelasting is van de materialen die in een gebouw worden toegepast. Het gaat hierbij om nieuwe kantoorgebouwen (groter dan 100 m ²) en om nieuwbouwwoningen.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Regionale Energie Strategie	Regionaal vertalen van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord voor de sectoren Elektriciteit en Gebouwde Omgeving via regionale warmteplannen, energie-infrastructuurplannen en de opgave voor hernieuwbare energie opwekking.
Energie	Kader van wet- en regelgeving	Regionale Structuurvisie Warmte	Regionale Structuur Warmte, als onderdeel van de RES, geeft vroegtijdig op regionaal niveau zicht in de (ruimtelijke) beschikbaarheid van duurzame warmtebronnen, de totale warmtevraag en de bestaande en geplande infrastructuur voor warmte.
Energie	Relevante ontwikkelingen	Bodemenergie	Bodemenergie is een hernieuwbare energiebron die je uit de ondergrond (tot 500 meter diep) vindt. Bodemenergie wordt gebruikt voor verwarming en koeling van gebouwen. De warmte uit ondiepe bodemenergie is goedgekeurd als hernieuwbare energie in de Europese Richtlijn Hernieuwbare Energie. Koude uit ondiepe bodemenergie is nog niet erkend als vorm van hernieuwbare energie. Er bestaan open systemen (WKO's) en gesloten systemen.
Energie	Relevante ontwikkelingen	Energieopslag	Door de opkomst van de opwekking van duurzame energie is er steeds meer vraag naar (de)centrale opslag van energie. Dalende kosten voor batterijen maken de toepassing voor energieopslag economisch steeds beter haalbaar.
Energie	Relevante ontwikkelingen	Financieel participatie door bedrijven en bewoners	Inwoners of bedrijven kunnen financieel deelnemen, bijvoorbeeld via aandelen of obligaties in een wind- of zonneproject; Er kan een omgevingsfonds opgezet worden. Een deel van de financiële opbrengsten winsten kunnen via dit fonds ingezet worden ten behoeve van de omgeving.
Energie	Relevante ontwikkelingen	Geothermie	Aardwarmte (geothermie). De diepte van de putten varieert tussen de 500 en 4.000 meter . Hierbij wordt heet water omhoog gepompt dat, afhankelijk van de diepte, tussen de 40-120°C is. Dit gebeurt met 2 of meer putten. Eén pompt warm water omhoog en de andere pompt het afgekoelde water weer terug in de grond. Door de diepte van de putten zijn er meer risico's dan bij ondiepe bodemenergie.
Gezondheid	Kader van wet- en regelgeving	Gebiedsgerichte aanpak stikstof - Provincie Utrecht	Welke mogelijkheden zijn er om stikstof aan te pakken rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in onze provincie? Om antwoord op deze vraag te kunnen geven heeft de provincie in nauw overleg met haar partners de leidraad 'gebiedsgerichte aanpak Stikstof in de provincie Utrecht' opgesteld. De leidraad is een procesvoorstel en geeft kaders en richting aan het inrichten en de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak. De aanpak bestaat uit drie sporen: het robuuster maken van de natuur met herstelmaatregelen, doorlopen van gebiedsprocessen en het versterken van innovatie en instrumentarium.
Gezondheid	Kader van wet- en regelgeving	Nota Volksgezondheid 2020-2023	Met de Nota Volksgezondheid 2019-2023 'Gezondheid voor iedereen' (opent in een nieuw venster) wil de gemeente Utrecht een gezond stedelijk leven voor iedereen bereikbaar maken. Dit doet zij aan de hand van zeven speerpunten: gezonde leefomgeving, gezond en veilig opgroeien, gezond gedrag, gezond rondkomen, gezond werkgeverschap, psychische gezondheid en gezond ouder worden. Daarnaast is er aandacht voor achterliggende factoren als geldzorgen en stress.
Gezondheid	Lopende initiatieven buiten Utrecht Region	Handreiking stikstofvrije woningbouw	De handreiking van provincie Noord-Holland geeft een overzicht van de mogelijkheden om stikstof terug te brengen, zowel in de bouwfase als tijdens de bewoning.
Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie	In het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie staan alle projecten en maatregelen die ervoor gaan zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht.
Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Handreiking decentrale regelgeving klimaatadaptief bouwen en inrichten	Het huidige wettelijke stelsel bevat veel mogelijkheden om klimaatadaptief bouwen en inrichten juridisch te borgen. Met name gemeenten kunnen al heel veel vastleggen en "regelen" in hun beleid en ruimtelijke plannen. In de praktijk wordt hier echter nog maar weinig gebruik van gemaakt. Dat komt onder andere omdat de kennis over wat juridisch wel en niet mogelijk is, niet altijd aanwezig is. Daarom heeft de werkgroep het initiatief genomen om deze handreiking over decentrale regelgeving bij klimaatadaptief bouwen en inrichten uit te werken.
Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Nationaal perspectief klimaatadaptatie	Met het rapport 'Nationaal perspectief klimaatadaptatie' van februari 2020 blikt het Programmteam NAS terug op wat er tot stand gebracht is. Het rapport bevat ook handvatten voor een NAS-werkprogramma 2020 en verder. Daarbij zijn drie aandachtspunten belangrijk: - Volledig inzetten op urgente risico's en speerpunten, in het bijzonder op hitte, gebouwde omgeving en infrastructuur. - Aansluiting vinden bij andere transities en maatschappelijke opgaven. - Investeren in een langjarig kennis- en monitoringsysteem.

Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Nationale Adaptatiestrategie	<p>De Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) zet de koers uit voor een klimaatbestendig Nederland. De strategie brengt nieuwe initiatieven voor klimaatadaptatie op gang, en versnelt en verbreedt bestaande initiatieven.</p> <p>De NAS is het resultaat van een participatief proces met een actieve bijdrage van provincies, gemeenten, waterschappen, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.</p>
Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) beschrijft de hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke leefomgeving. De belangrijkste integrale opgaven voor de inrichting van Nederland op de lange termijn, inclusief klimaatadaptatie, worden in de NOVI uitgewerkt.
Klimaatadaptatie	Kader van wet- en regelgeving	Watertoets	De 'watertoets' is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder met elkaar in gesprek brengt in een zo vroeg mogelijk stadium.
Klimaatadaptatie	Lopende initiatieven binnen Utrecht Region	Utrecht Klimaatadaptief	De provincie Utrecht heeft de ambitie uitgesproken om in samenwerking met de regio de bebouwde omgeving klimaat robuust maken. Het doel is dat klimaatadaptief bouwen en inrichten het 'nieuwe normaal' is. Voor de provincie zelf, maar ook voor de Utrechtse gemeenten en partners voor nieuwbouw en herontwikkeling.
Klimaatadaptatie	Lopende initiatieven binnen Utrecht Region	Utrechtse Soortenlijst	<p>Onder de nieuwe Wet natuurbescherming hebben meerdere soorten die onder de voormalige Flora- en Faunawet beschermd waren hun bescherming verloren, waaronder muurplanten, orchideeën en soorten van onze bloemrijke hooilanden. Met de Utrechtse soortenlijst repareren we dit.</p> <p>Bij een gebiedsontwikkeling moet onderzocht worden of er beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming aanwezig zijn middels een quick scan. Bij gemeentelijke plannen dienen ook de beschermde soorten van de Utrechtse soortenlijst onderzocht te worden. Dit geldt eveneens bij plannen van derden wanneer hier afspraken over zijn met de gemeente. Het toevoegen van de Utrechtse soorten vormt geen verhoging van deze onderzoeksinspanning omdat via de natuurwaardekaarten deze informatie ook beschikbaar wordt gemaakt.</p>
Klimaatadaptatie	Lopende initiatieven buiten Utrecht Region	Convenant Klimaatadaptief bouwen Zuid-Holland	De provincie Zuid-Holland heeft een bouwopgave van 100.000 nieuwe woningen tot 2025. Deze grote bouwopgave biedt de kans om deze woningen klimaatbestendig te ontwikkelen en hiermee schade of duurdere herstelmaatregelen in de toekomst te voorkomen. De provincie heeft daarom in 2018 procesafspraken gemaakt met overheden, organisaties en marktpartijen in het Convenant Klimaatadaptief Bouwen. Het doel van het convenant is het verminderen van wateroverlast, hittestress, droogte en bodemdaling en het vergroten van de biodiversiteit.
Klimaatadaptatie	Relevante ontwikkelingen	Natuurinclusief bouwen	Natuurinclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen om natuur te integreren in nieuwbouw of renovatie van woningen, bedrijfspanden en andere objecten.